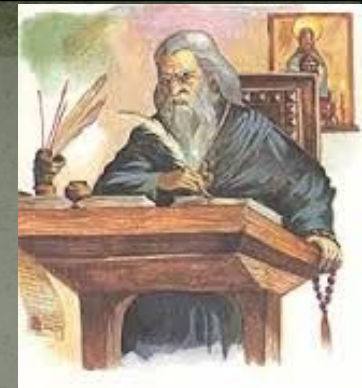

Витоки української культури

План

1. Джерела вивчення походження слов'ян
2. Особливості трипільської культури.
3. Духовна культура давніх слов'ян.

**Концепції
походження
слов'ян**

Перша концепція

- Пов'язана з ім'ям літописця Нестора. У "Повісті врем'яних літ" він писав, що "по довгих же часах сіли слов'яни по Дунаєві, де є нині Угорська земля і Болгарська.
- Ця концепція дістала назву дунайської і увійшла в літературу як карпато-дунайська теорія.

Друга концепція

- Пов'язана з іменами польських вчених Ю. Костишевського та М. Рудницького, які пов'язують походження слов'ян з приморсько-підкльошовою і пшеворською культурами, що існували на території Польщі.
- Ця концепція дістала назву вісло-одерської теорії.

Третя концепція

- Прихильники третьої концепції намагаються розширити межі території можливого проживання стародавніх слов'ян між Дніпром і Віслою. Матеріали археологічних розкопок підтверджують належність ряду культур цього регіону до слов'янського типу. Але ця подібність не виходить за межі першого тисячоліття н. є.

Четверта концепція

Згідно з цією на рубежі III—II тис. до н. е. з виділилася германо-балто-слов'янська група, яка обіймала територію в межиріччі Одри і Дніпра. Ця праслов'янська спільнота, на думку багатьох вчених, представлена тщинецько-комарівською культурою.

Трипільська
археологічна
культура

**ВІКЕНТІЙ ХВОЙКА (у 1899 р.
відкрив і дослідив
трипільську культуру)**

Час існування

- Землеробсько-скотарські племена **трипільської культури** на теренах України мешкали із другої половини IV до кінця III тис. до н.е., в **енеоліті** (перехідний період від кам'яного віку до епохи бронзи, коли людина навчилась обробляти перший метал – **мідь**)
- Найдавніші її поселення нині датують другою половиною VI тис. до н. е.

Кам'яний вік

VI - III тис.
до н.е.

Палеоліт

Мезоліт

Неоліт

Енеоліт –
Мідний вік

IV - III тис. до
н.е.

Бронзови
й вік

II тис.
до н.е.

Залізний
вік

Територія поширення

- Величезна територія лісостепової і частково степової смуги Правобережної України, Молдови і Східної Румунії, межиріччя Дніпра й Дністра, сягаючи на півночі волинського і київського Полісся та низзя р. Десни, а на півдні – причорноморських степів

- За останніми археологічними даними, площа території України, зайнята трипільськими племенами, на сьогодні дорівнює близько 600 тис. гектарів

- На ній виявлено близько двох тисяч трипільських поселень

Дискусія про походження трипільської культури

Її коріння треба
шукати на Балканах
чи у Східному
Середземномор'ї

Принесли первісні
індосвропейці
(арійці), які виникли
на Близькому Сході
та в Малій Азії

Гіпотези

Автохтонна, виникла
на основі місцевої
неолітичної
людності

Заняття трипільців

рільництво

ремесла

обмін з сусідніми
племенами

осіле скотарство

господарські
промисли

риболовля та
мисливство

Вироби трипільських гончарів

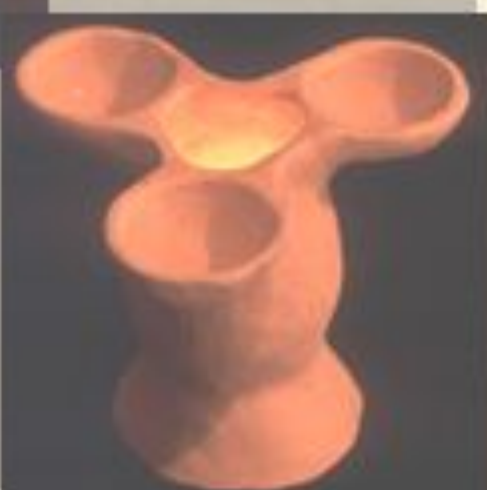

Іграшки на коліщатах

**Посудина
біноклевидна ритуальна**
Пов'язана з "поїнням землі"
та проханням родючості.
Глина, ангоб, розпис.
пос. Раковець

Тринокль – невід'ємна
частина в ритуалах
закликань дарування дощу,
родючості землі. Глина.
п. Веселий Кут, 4 тис. до н.е.

“Культура малюваної кераміки”

Вбрання племен трипільської культури

**Вбрання
трипільських жінок**

Трипільські жінки рясно декорували свій одяг розписом, вишивками, аплікаціями, носили прикраси, традиційно татуювали своє тіло, вміли робити нарядні зачіски; за допомогою техніки в'язання і плетіння виготовляли своєрідні головні убори - сітки, шапочки

Духовний світ трипільців

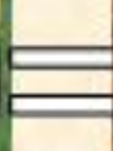

- Земля та жінка порівнюються та уподоблюються на основі ідеї родючості
- Жіночі зображення символізують Матір-землю, яка дає життя
- Народження із зерна нових зерен уподібнено народженню дитини

+ дощ

земля + зерно

урожай

*Духовна культура
давніх словян*

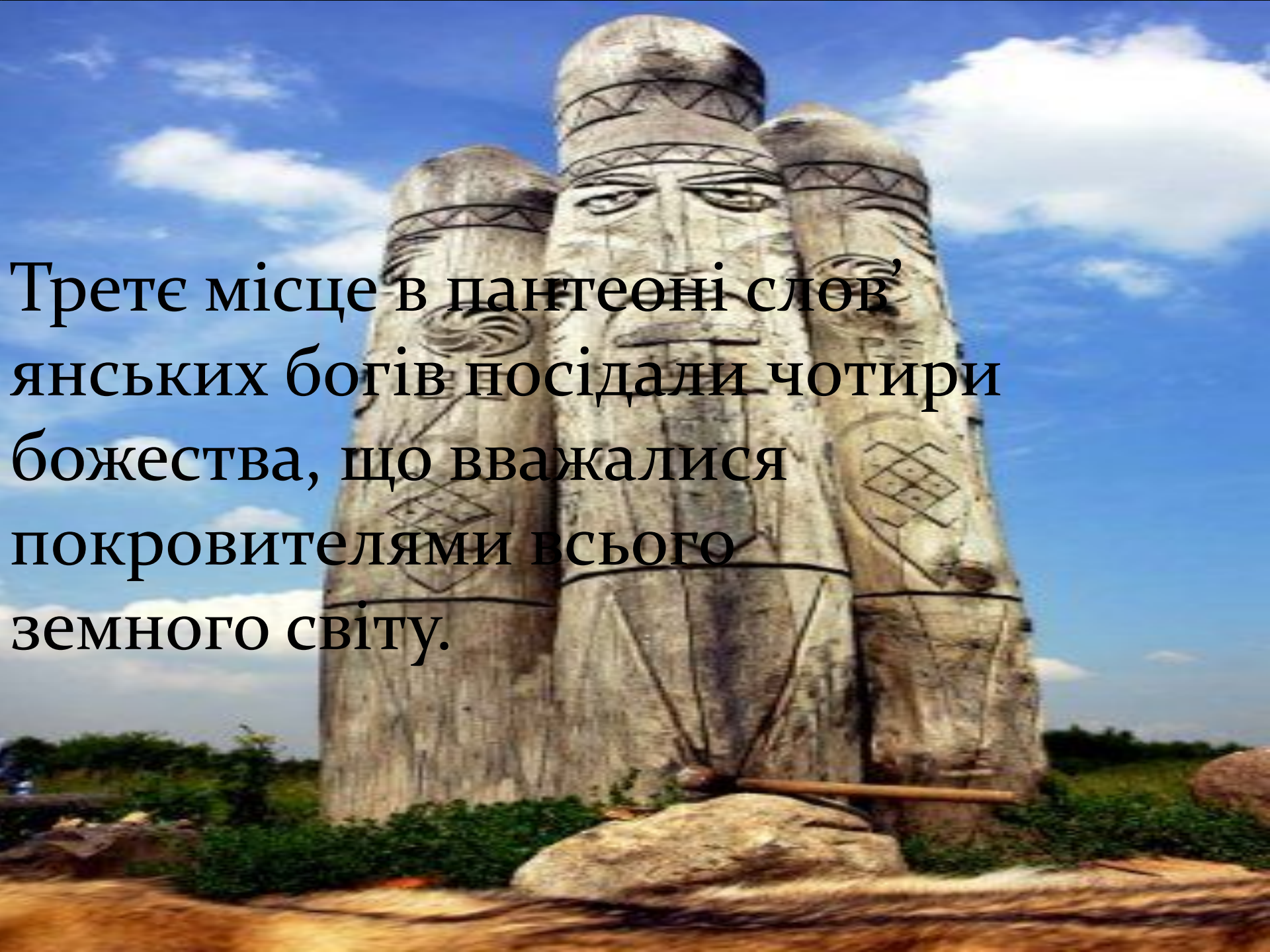
Слов'яни мали свій пантеон богів. За даними Геродота, особливою пошаною у них користувались сім головних богів.

● Перше місце посідала Табіті — богиня вогню і стихії. Вона вважалася найбільш священною у всіх стародавніх індоіранських народів.

● На другому місці було вшанування подружньої пари Папая і Апі — богів неба і землі, що вважалися прабатьками людей і творців усього земного світу.

The image shows three large, weathered stone pillars standing in a row. Each pillar is carved with a human-like face, featuring prominent eyes, a nose, and a mouth. The faces are stylized and appear to be of Slavic origin. The pillars are set against a bright blue sky with scattered white clouds. The ground in the foreground is a mix of dirt and low-lying green vegetation. The overall scene suggests a historical or cultural site, possibly a pagan temple or a memorial to ancient deities.

Третє місце в пантеоні слов'янських богів посідали чотири божества, що вважалися покровителями всього земного світу.

Використані джерела

● <http://www.vesna.org.ua/txt/yakovenkon/znaid/r1.html>

Праісторія та передісторія України

● http://www.aratta-ukraine.com/text_ua.php?id=146 Надія Боднар. Початок людства - це Трипілля

● gumilevica.kulichki.net/ История Европы с древнейших времен до наших дней. Гл. 2. Неолит и энеолит

● http://www.aratta-ukraine.com/text_ua.php?id=59,
<http://ukrmuseum.info/ua/main/personalii/show/2613.html> публікації про В.Хвойку

● <http://www.trypillia.com/museum/>

● <http://www.trypillya.kiev.ua/> набір листівок виробів трипільських гончарів; Реконструкції історичного костюму

● <http://users.iptelecom.net.ua/~kolo-ra/p5.html> Сайт "Товариство Коло-Ра": Макет трипільського житла

● <http://www.perehid.org.ua/n10/4.html> Сєдак І.М., Сєдак О.І. Трипільські витoki містобудівних традицій у давніх слов'ян

● <http://rodoslav.narod.ru/tkactvo2.html> ткацтво